بەکر علی وەک یەکەمین شاعیری تیرۆرکراو ...! شوانە حەسەن بەکر

بەکر علی شاعیر لە ١٩/٦/١٩٦٨ لە گەڕەکی کانێسکانی شاری سلیمانی لە دایکبووە، دەرفەتی خوێندنی تا پۆلی دووی ناوەندیی دەبێت، دواتر بەهۆی نەداری ناتوانێ درێژە بە خوێندن بدات، بەڵام ئەو بەردەوام دەبێت لەسەر خوێندنەوە و خۆپەروەردەکردن. بەکر عەلی لەناو خەڵکیدا بە گوڵە سوورەکەی حامید ناسراو بوو، لەبەر ئەوەی زۆر خۆشەویست بوو لەناو چینی هەژار و ڕەنجدەران بەتایبەتیش لەناو خەڵکی حامید کە هەموویان هەژار بوون؛ ئەو وەک داکۆکیکارێکی سەخت بۆ مافەکانی خەڵکی حامید دەجەنگا، لەگەڵ ئەمەشدا نووسینی شیعری دەداری و ناسک بووە هۆی ئەوەی پێیبڵێن: "گوڵە سورەکەی حامید".

لە ساڵی ١٩٩٤ دەبێت بە نوێنەری خەڵکی حامید بۆ ناڕەزایەتی و وەستانەوە دژی بڕیاری ڕوخاندنی خانووەکانی ئەو ناوچەیە و کردنی بەپاڕک، جێگای ئاماژەیە گشت خەڵکی حامید هەژار و نەدار بوون، بەکر عەلیش وەک مرۆڤدۆست و کەسێک کە باوەڕی بە هزری چەپخوازیی هەبووە بەرگری لەم خەڵکە کردووە.

لە یەکی ئایاری جەژنی کرێکاراندا، لە یاریگای سلێمانی بەناوی خەڵکی حامیدەوە وتارێک پێشکەش دەکات ڕووی دەمی دەکاتە دەسەڵاتدارانی سلێمانی و دەڵێت: "ئەوە کە بیر لە گۆڕینی ئەو ژیانە (قوڕینە)مان ناکەنەوە بە ژیانێکی وەک هی خۆتان (گوڵین) بۆ هەندێشمان پێ ڕەوا نابینن؟" (فەرەیدون عارف: ٢٠١٥: ل٢٢) بەم شێوەیە وتارێکی پڕ لە حەماسەت پێشکەش دەکات، هەر ئەمەش وادەکات دەسەڵاتدارانی شارەکە هەراسان بکات و لەمە بەدواوە دەکەونە دوای و دەستگیری دەکەن، دواتر ئازاد دەکرێت.
جێگای ئاماژەیە لە لایەن ڕژێمی بەعسیش لە ساڵی ١٩٨٧ دەستگیر دەکرێت، بەتۆمەتی هەڵنانی پێشمەرگە بەناو شار دوای چوار مانگ ئەشکەنجە و ئازار ئازادی دەکەن. لە ساڵی ١٩٨٩ دوو جار لەلایەن ڕژێمەوە دەستگیر دەکرێت و دوای ماوەیەک ئازاد دەکرێت.

دوای قوڵ بوونەوەی کێشەی خانووە بەتاپۆکانی حامید "لە ١٧/٨/١٩٩٤ لەلاین ئاسایشی سلێمانییەوە لە نیوەڕۆیەکدا و لە ماڵە قوڕینەکەی

خۆیدا لە حامیە، دەستگیر دەکرێت و ماوەی شەش ڕۆژ لە ئاسایشی سلێمانی بەند دەکرێت. وەک خۆی دواتر بۆ هاوڕێ و کەسە نزیکەکانی گێڕاوەتەوە، کەسێک لە دەرەوەی ئاسایشەوە دەست و بەشێوەیەکی وەحشەتناک ئەشکەنجەی دەدات." (فەرەیدون عارف؛ ٢٠١٥؛ ل٢٦)
وا بڕیار بوو لە ١/٩ دا خانوەکان بەسەر خەڵکی حامیە بڕوخێنن، لەو ڕۆژەدا خەڵکەکە بڕیاریدا خۆپیشاندانێکی هێمنانە بکات لە بەردەمی قایمقامی شارەکە، بەکر علی یەکێک بوو لە سەرەکیترین نوێنەرەکانی خەڵکی ناڕازی، دوای گرد بوونەوە، پاسەوانەکان بەزەبری هێز کەوتنە بڕاوە پێکردنی خۆپیشاندەران، دوای دەستنیشانکردنی بەکر علی چەکدارەکان لە پشتەوە گوللەیەکی لێدەدەن، دواتر چەکدارێک دەگاتە سەر سەری گوللەیەک دانێ بەناو دەمیەوە و شەهید دەبێت.

بەکر عەلی ١٤ ڕۆژ بەر لە شەهیدکردنی لەلایەن ئاسایشی سلێمانییەوە دەستگیر کرا بوو. دوای ٦ ڕۆژ لە ئازار و ئەشکەنجەدان ئازاد دەکرێت، ٨ ڕۆژ بەسەر ئازاد کردنی تێناپەڕێ زۆر بە نامەردانە شەهیدی دەکەن. شەهید کردنیشی پیلان بۆ داڕێژراو بووە و پێشتریش هەڕەشەی کوشتنی لێکراوە. ئەو لە یەکێک لە یاداشتەکانیدا دەنووسێت "بەلای منەوە کەوتنی مرۆڤێک، بەقەد بەربوونەوەی ئەستێرەیەک سەرنجڕاکیشە، تەنانەت هەرئەم هەستەش بوو وای لێکردم بەو پەڕی پەستی و بە ئارامییەوە بڵێم: با شەقامەکان بەگوڵ سوور کەین، نەک بە خوێن." (فەرەیدون عارف؛ ٢٠١٥؛ ل١٣٠-١٣١)
شاعیر چەند شیعر و دەقی شانۆی نووسیوە، یەکەم نامیلکەی شیعری بەناوی ئەو شەوانەی لە پرچەکانت ڕەشترن بوو کە لە ١٦ دەقی شیعری پێکهاتوە، دوای شەهید کردنیشی چەند دانە شیعرێکیتری بڵاوکرایەوە. یەکەمین دەقی شانۆی بەناوی تریشقەکان بوو، و لە هەڵەبجە پێش دوومانگ لە شەهیدکردنی نووسی و پێشکەشکرا.

بەکر عەلی شاعیرێکی ئارام و لەسەر خۆ بووە، بەڵام یاخی بووە و سازشی لەسەر ڕاستی و دوونیا بینی خۆی نەکردووە. خاوەنی پرەنسیپی خۆی بووە بۆ ژیان، ئەمەش لە چاڵاکی و هەڵوەستەکانی ڕەنگیداوەتەوە. هەروەکو لە یادی دووەم ساڵوەگەڕی ڕاپەڕینەکەی بەهاری ١٩٩١دا، یەکێتی نووسەرانی کوردی کۆڕێکی شیعری ڕێکدەخەن بۆ شاعیران، بەکر عەلیش وەک شاعیرێك بەژدار دەبێت. هەموو بەژدار بووان شیعری نشتیمانیی و نەتەوەیی دەخوێننەوە، بەڵام بەکر عەلی جیاواز دەردەکەوێت و شیعرێکی سۆزداری دەخوێنێتەوە. هەرچەندە دەبێتە مایەی خۆشحاڵی میواندران، بەڵام بەشێک لە ئامادە بووان ڕەخنەی لێدەگرن.

لە ئاکامی ئەمەشدا بەکر عەلی لە دەفتەری یاداشتەکانیدا لەو شەوەدا دەنووسێت: "من هەمیشە لە سەنگەردام، چاوەڕێش نیم هیچ کام لە پارتەکان سەبەر بگەیەننە ئەو هەڵقرچانە بێدەنگە و نهێنییەی ناوەوەم، یان بە واتایەکی تر من لەو میهرەجانەدا ویستم ئەوە بسەلمێنم، کە هەرگیز خۆم بە کەڵەبابی بەر مایکرۆفۆن نەزانیوە و ناشزانم. من هەندە ئەرکی نشتیمانی هەن، نایاندەم بە قەڵەمەکەم و سوالەی چەپاڵەش ناکەم و بێنیازیش نیم خۆم تەرشیح بکەم، بە دەزگایەکی باڵا، تا شیعر و نەڕەنەڕ پاسپۆرتی ئەو خەونەم بن. بە نانەڕێنم؟!." (فەرەیدون عارف: ٢٠١٥: ل٢١)

ئەم یاخی بوون و هەستکردن بە بەرپرسیارییەتی شاعیر لە یەکێک لە شیعرەکانی بەناوی "زایەڵەی شەو" ڕەنگی داوەتەوە و دەڵێت:

"بۆ چیتان ئەوە بمکەن، بەس..
رازی نابم گوڵان بکرێن بە پێڵاوی هیچ گەورەیەک
وەکو گەڵای دار پرتەقاڵێکی باشوور
هەڵوەرینم بەس بەتەنها بریتی بیت لە لەنجەیەک
زۆر شەو بە دزی شەوەوە.. داوەتی مانگەشەو ئەکەم
ئەو کاتەی کە (شا)ش نووستوە..
من تازە خەریکە، شارو
شیعرە نوێ کەم.. لە خەو ئەکەم" (بەکر عەلی: ٢٠١٥؛ ل٨٥)

بەکر عەلی، ٢٥ دەقی شیعری هەیە، کە بەگشتی باگراوەندێکی دڵداریان هەیە. بەڵام لە ناوەڕۆکی شیعرەکانی دەتوانین چەندان مانای لێهەڵێنجین و لە چەند ڕەهەندێکەوە لێی بڕوانین. بەکر شیعری وەک قەڵغانێک بەکاری هێناوە بۆ وەستانەوە لە دژی نادادیی و نا یەکسانیی ژیان، هەروەها لە ڕێگەی شیعرەوە ژیانی خۆی بەیانکردووە و مانای بەبووونداوە. هەر ڕێگەی شیعریش بوو کە وایکرد بەنەمری بمێنێتەوە.

دروستکردنی بینەر لە شانۆی

کـــوردی دا … حەیـــدەر عەبدولڕەحمان

پرسیارەکی گرنگم هەبوو بە هەموو شانۆکارانی کوردستان، ویستم بپرسم ئاخۆ هەی چیە نمایشەکی شانۆیی کوردی زۆتر لە 2500 بینەری هەبێت و بۆ ماوەی 18 ڕۆژ لە نمایشکردندا بەردەوام بێت و هەڵی شانۆیی جەمەی بێت لە بینەران، کەچی نمایشی تریش هەبێ بینەر بە تەنیا جارەکیش سەلیقەی بینینی نەبێ و و بیەوێت وەك چۆلەکەیەکی هەناسەلەبەراو لە قەفەزدا پەنجەرەیەك بدۆزێتەوە و بفڕێت و خۆی رزگار بکات؟

ئایا ئەو بەردەوام بوونەی بە زیندووڕاگرتنی شانۆ، یاخود فاکتەرەکانی مردنی شانۆ لەدەسەڵاتی کێدایە، یان کێ لێی بەرپرسیارە؟
بێگومان بەپلەی یەکەم دەرهێنەرە کە پێشەنگی کارە و شادەماری خوێنی شانۆو بە زیندووڕاگرتن، یان کوشتنی شانۆیە.
دەرهێنەر ئەو کەسە ساحیرە لێزانەیە کە هەموو ئامرازەکانی گەمەی شانۆیی بەکار دەنێ، بۆ ئەوەی بینەر بخاتە ژێر کاریگەرییەکانی نمایش ..
دەرهێنەر لە شانۆدا دوو جەمسەری گرنگی بە دەستەوەیە، یەکەکیان بە هاوسەنگڕاگرتنی ریتمی نمایشە لە ڕێگەی پیرفۆرمانسی ئەکتەر و سینۆگرافیای شانۆیی .
دووهەمیان: بەهاوسەنگڕاگرتنی چێژی بینەرە بە وەرگرتن و دانەبڕان لە بەردەوامبوونی وەرگرتنی ئەو چێژە، ئەگەر هەر کاتێ ئەو دوو جەمسەرە بەیەك ئاراستەو بەیەك ئاست لەریتم وەرگرتن نەڕۆیشتن، ئەوە ریتمی هاوسەنگڕاگرتنی نمایش لەنگ دەبێت و مەودای نێوان نمایش و بینەر دەڕوخێ و زۆر بە خێرایی نمایش دەمرێت، ئیدی هیچ دەسەڵاتێك بەدەست دەرهێنەرەوە نامێنێ بۆ ئەوەی شانۆیەکی مردوو لەسەر شانۆ زیندوو بکاتەوە .
بەڵام دەکرێ بپرسین ئاخۆ سەرچاوە بنەڕەتییەکانی ڕاگرتنی ریتمی نمایش و سەرچاوەکانی وروژاندنی بینەر لەکوێدایە؟

پیرفۆرمانسی ئەکتەر

بێگومان لەکۆی گشتی نمایشدا نواندن و ئەکتەر، کرۆکی بەزیندووڕاگرتنی نمایشن کە دەتوانن بە پێرفۆرمانسی ئەکتەر و بەرجەستەکردنی جەستە، ئەکتەر ببێتە سەرچاوەی سەرنجڕاکیشانی

بینەرو ورووژاندنی …
هەر کات ئەکتەر توانی ببێتە نیگار کێشێکی سەرکەوتوو لە ڕەسمکردنی فۆرمی ناوەوەو دەرەوەی کاراکتەر بە تایبەت لە رووی بەرجەستەکردنی حاڵەتە سایکۆلۆژییەکانی، ئەوە دەتوانێت تایبەتمەندییەکی جیاواز لە کاراکتەرەکانی دیکە دروست بکات و وەك ئەکتەر کاریگەری ئەکتیفی هەبێت لە ڕاگرتنی ریتمی نمایش و ورووژاندنی بینەر بە هەموو هەستە جیاوازییەکانییەوە ..

کاریگەرییەکانی سینۆگرافیا لەسەر بینەر
بەڵام جگە لە ئەکتەر دەرهێنەر زۆر کارتی دیکەی بەدەستەوەیە بۆ ورووژاندنی بینەرو کەوتنە ژێر کاریگەریی سیحری شانۆ، بە تایبەت ئەو کارتانەی پەیوەندیی راستەوخۆیان بەچاوی بینەرەوە هەیە، لەوانەش (سینۆگرافیا) بە تایبەت (تەکنیکی شانۆیی) کە دەتوانێت بەهێما و رووناکی چاوی بینەر تێر بکات لەجوانی، لەو تەکنیکەدا دەرهێنەر فاکتەرە ورووژێنەرەکانی وەك بەکارهێنانی رووناکی، بۆ تاریك و روونکردنی فەزای شانۆو دروستکردنی ئەتمۆسفیری شانۆیی و بەکارهێنانی ڕەنگ بۆ بەرجەستەکردنی وێنەی شانۆیی بەکار بهێنێ.
هەمیشە سینۆگرافیا بەرەگەزەکانی دیکۆر و رووناکی و جلوبەرگ و تەکنیکەکانی دیکەی شانۆ دەبنە پێکهاتەیەکی هەمە لایەنە لە ستاتیکای شانۆیی و دروستکردنی توخمەکانی کاریگەربوونی بینەر .

ورووژاندنی سایکۆلۆژی :
لەپاڵ ئامرازە شانۆییەکانی دیکەی دەرهێنەر بۆ فێڵی چاوتێرکردنی دەرهێنەر چەند ئامرازێکی سایکۆلۆژی دیکەی بەدەستەوەیە، کە راستەوخۆ پەیوەندییان بەهزرو دەروونی بینەرەوە هەیە و دەبنە فاکتەرێکی کاریگەر بۆ ورووژاندنی بینەر لەناخەوە، لەوانەش بەکارهێنانی موزیك، کارتێکەرە دەنگییەکان.

ریتم:
هەموو ئەو تەوژمانە بەیەك ئاست و بە یەك ئاراستە روو لە هەست و بیرو ئەندێشەی بینەر دەکەن، بۆ ئەوەی بینەر تابوتێك نەبێت لەهۆڵی شانۆدا دانرابێت، بەڵکو پارچەیەکی هەرە زیندووی جەستەی ئەو شانۆیە بێت
کاردانەوەی بینەر بە سەر نمایش
کەواتە دەرهێنەر چەند ئەوەندەی کار بۆ دروست بوونی ئەکتەر و پێکهێنانی ئامرازەکانی دیکەی شانۆ دەکات، ئەوەندەش بۆ دروستکردنی بینەر، هەرکاتێك بینەر بوو لەپرۆسەی شانۆییدا لەزەهنی دەرهێنەردا غائیب بوو، ئەوە بزانە نمایش چارەنووسێکی ڕەشی دەبێت .

بەڵام ئەوەمان لەبیر نەچێت، چەند ئەوەندەی نمایش کاردانەوەی بەسەر هزرو ئەندێشەو حاڵەتی فسیۆلۆژی و سایکۆلۆژی بینەرەوە هەیە، ئەوەندەش بینەر کاردانەوەی لەسەر شانۆکارەکانەوە هەیە لەسەر شانۆدا، هەمیشە ئەکتەرەکان بەشێك لەوزەو خوێنی پیرفۆرمانسی خۆیان لە بینەرەوە وەردەگرن، بۆیە کاری شانۆیی هەمیشە پرۆسەیەکی دوو لایەنەیە لەنێوان نمایش و بینەردا و ناتوانن پێکهاتەی شانۆیی تاك تاکەیی پێك بهێنن .

بە کولتوورکردنی شانۆ

ئەو تیۆرە لە پیشەسازی درستکردنی بینەردا لەلایەن دەرهێنەرەوە هەر تەنها گرەنتییەك نییە بۆ سەرکەوتنی نمایش و بەجێمانی ئاسەوارەکانی نمایش بۆ ماوەی دوورو درێژ لەسەر پانتایی هزری بینەردا، بەڵکو دەبێتە تیۆرێکش بۆ پەروەردەکردنی بینەرو بەکولتوور بوونی شانۆ لەڕووە کۆمەڵایەتییەکەوە، چونکە هەمیشەپرۆسە شانۆییە زیندووەکانن دەبنە هاندەر بۆ گەڵاڵە بوونی ئەو کولتوورەو بەرز بوونەوەی قەوارەی هوشیاری شانۆیی، پرۆسە مردووەکانیش دەبنە مایەی تێکشکاندنی کولتووری شانۆییەکان لەکۆمەڵگادا .

پەروەردەکردنی بینەر

کەواتە نمایش ئاراستەیەکی پەروەردەیی شانۆییشی هەیە، کە هەمیشە بینەر وەك نموونەیەکی بچووکی کۆمەڵگا وەری دەگرێت و بەسەر کۆمەڵگادا پەخشی دەکات، ئەگەر نمایش توانی بینەر لە ئەزموونی خۆی دا رازی بکات و بیخاتە ژێر کاریگەرییەکانی، پەیوەندیی شانۆ لەگەڵ بینەردا بەهێز دەکات و بینەر ناچاری ئەوە دەکات، وەك پێداویستییەکی ژیانی ڕۆژانەی، پێویستی بەشانۆ بێت و بەدوای شانۆدا بگەڕێت، ئەگەریش نمایش ئامانجی راستەقینەی بە بینەر نەبوو، بەڵکو بینەر بکات بەوەسیلە بۆ گەیشتن بەکۆمەڵێ بەرژەوەندی تایبەتی، بینەریش نەیتوانی جوگرافیای خۆی لەنمایشدا بدۆزێتەوە، ئەوە بینەر شانۆ بەزەرورەت نازانێ و پێی وا دەبێت کە بوون و نەبوونی شانۆ بۆ ئەو وەك یەکە، بەمەش پرۆسەی بەکولتوور بوونی شانۆ پێویستی بەزەمەنێکی تر دەبێت بۆ خۆ دروستکردنەوەی دوای رووخان کەواتە نمایش ڕۆڵی سەرەکی هەیە لەچارەنووسی شانۆو بەکولتوور بوونی شانۆو بەکولتوور نەبوونی..

بینەرو مەعریفەی شانۆیی

لەپاڵ ئەو تیۆرانەی لەڕووی پەروەردەی شانۆیی و بەکولتوور بوونی شانۆ لەکۆمەڵگادا ورووژاندمان لە هەمان کاتدا نمایش کاریگەری هەیە لەسەر هوشیارییی و مەعریفەی شانۆیی بینەر ..هەمیشە بینەر

سەرچاوەکانی هزرو مەعریفەی خۆی لەشانەدا وەردەگرێت، لەشانەوە بینەر دەبێتە کەسێکی خاوەن خەیاڵی جوان، لەوە راستەوخۆ چێژ وەردەگرێ، لەوە سەرسام دەبێ و تەزوو بەجەستەی دادێ، بەنهێنی فرمێسك دەڕێژێ، بەنهێنی دەگری .. ئەو تەفاعولاتە راستەوخۆیانە بینەر دەگۆڕن بۆ ئینسانێکی تر، ئەوە نەبێت پێش هاتن بۆناو هۆڵە شانۆییەکە هەبوو .. کەواتە ئەگەر نمایش بەو شێوە موگناتیسیە کار لەمێشك و هەست و ناخی بینەر بکات و بیکات بە ئینسانێکی تر، بینەر ناچاری ئەوە دەبێت لەژێر گوشاری ئەو هەموو فاکتەرە ورووژێنەرانە بەدوای نهێنیەکانی ئەو ورووژاندنانەدا بگەڕێ و ببێت بە کەسێکی هوشیارو خاوەن مەعریفەیەکی شانۆیی .

کەی جەنگ کۆتایی دێت ... نووسینی|ئەحمەد کامەران

جەنگ جەنگ وشەیەکی قێزەون و وێرانکەرە کە بە لەناو بردنی مرۆڤایەتی و ژینگە دادەنرێت, کە هاوکات وەکو پیشەیەکی ڕۆژانەی لێ هاتووە, کە بە بەردەوامی گوێ بیستی دەبین لە جیهان وە بەتایبەتیش لە نێو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دا.

هەرچەندە تەمەنی من ئەو جەنگانەی نەبینیوە کە لە سەدەکانی ڕابردوو ڕوویان دابوو , کە لە نێویدا بە هەزاران کەس بۆتە قوربانی و وە لە کۆتاییشدا هەڵگیسێنەرانی ئەم جەنگانەش توانیویانە دەسکەوتی گەورە بە دەست بهێنن بۆ خۆیان,بەڵام من ئەوکاتەی کە لە قۆناغی ئامادەیی دەمخوێند لە بەشی وێژەیی دا کتێبێکمان هەبوو بە ناوی (مێژوو), ئەم کتێبە بە هەر سێ ساڵی قۆناغەکەوە بە بەردەوامی باسی جەنگ و کوشتاری و ململانێی یەکتر لەناو بردنی دەکرد بۆمان,کە ئەمەش بە درێژایی ئەو مێژووە ئەوەمان بۆ شیکرایەوە کە مرۆڤ بوونەوەرێکە بە بەردەوامی ئارەزووی لە جەنگ و خوێن ڕشتن هەبووە بۆ یەکلایی کردنەوەی پرسەکانی,وە بەتایبەتی کەسە فەرمان ڕەواکانی دەوڵەت کە بەهۆی بەرژەوەندیەکانی خۆیانەوە یان لە پێناو دەسکەوتنی کۆمەڵێك دەسکەوتدا هەستان جەنگی خوێناویان ڕادەگەیاند,وە لەئەنجامی ڕاگەیاندنی ئەم جەنگانە دا

ئەوەی کە باجەکەی دا تەنها هاوڵاتیەکان بوون کە تێیدا بوون بە سووتەمەنی ,وە ئەوانەی کە بە هەڵگیسێنەرانی جەنگەکان دانران لە کۆتایی دا لەسەر مێزێکی قوماردا وە بەڕوویەکی پڕ پێکەنیناویە کەیف و سەفای خۆیان دەکرد .

لە سەردەمی ئێستاشماندا کە دەبینین جەنگ بەردەوامە و ڕۆژانە بە چەندان خەڵك دەکووژرێن و سەرگەردان دەبن , بە تایبەتیش لەو ساڵانەی ڕابردوودا کە ڕێکخراوی داعش چەندین کوشتاری قێزەونی دژ بە مڕۆڤایەتی و ژینگە ئەنجام دا کە هەرگیز لەیاد ناکرێن,چوونکە کاتێك جەنگی جەستەیی کۆتایی پێ دێت , لە پاش خۆی دا کاریگەری جەنگی دەروونی درووست دەکات,وە ئەم جەنگە دەروونیەش ساڵانێکی زۆری دەوێت تاوەکو تاکەکانی دیکە لە یادی بکەن وە بە تایبەتیش بۆ منداڵان و هەرزەکاران وە هەروەکو ئەوەی ئەمڕۆ لە عێراق دەگوزەرێت بەهۆی ئەو جەنگانەوە کە تێیدا ڕوودەدات کە شیرازەی تاکەکانی کۆمەڵگایان بە ئاراستەی توندڕەوی بردووە,وە هەرچەندەش تاوەکو ئێستاش ڕێکخراوی داعش بە کۆتا نەهاتووە بەشێوەیەکی فەرمی یاخود بەشێوەیەك کە بەتەواوەتی بنبڕ بکرێن , کە زۆرجاران دەبیستین هەڕەشە و دەست درێژی دەکەنە سەر هەندێ شوێندا بە تایبەتی ناوچە کێشە لەسەرەکاندا کە ئەمەش لە ئەنجامدا مەترسی و نیگەرانی لای تاکەکان درووست دەکات,لە پاڵ ئەوەش دا بە چەندین پێشمەرگەی ئەزیز وخۆشەویست دەبنە قووربانی وڵاتەکەیان کە پێیان دەوترێت (شەهید).

وە جگە لەمانە کاتێك سەیری سوریا دەکەی کە بۆتە ناوەندێکی ململانێی جەنگی کە هەموو وڵاتان جەنگی خۆیان لەوێ بەرپا دەکەن,بۆ نموونە تورکیا دەیەوێت بەشی خۆی لەوێ هەبێت , ئەمریکا هێزی خۆی لەوێ جێگر کردووە,وە ڕووسیاش جاروبارێك پیاسەیەکی وێرانەکەر بەو ناوچەیە دەکات, جگە لە وڵاتانی تردا کە جەنگی زۆر بە ژێری خۆیان دەکەن لەو ناوچەیەدا, وە لەنێویشیاندا کورد دەیەوێت بە هەر شێوەیەك بێت لەو گۆڕەپانەدا براوە بێت وە ئومێدیشم هەیە کە تەنها کورد لە کۆتایی ئەم ململانێیەدا براوە دەبێت بەسەر سەرجەم دووژمنەکانی دا, بەڵام تاوەکو ئەو براوەیە بەدەست بهێنێت چەندین کاولکاری و خوێن ڕشتن بە دوای خۆی دەهێنێت , کە ئەمەش ئازارێکی گەورە بە دوای خۆی دەهێنێت, بۆ نموونە گریانی منداڵێکی بێ تاوان دەبینیت کە لە تاو دەنگی ئەم جەنگەی نێو ئەم جەنگێستانە هاوار و ناڵە ناڵیەتی , ئاخۆ ئەو منداڵە چ تاوانێکی کردووە تاوەکو ئەم باجە قورسە بدات.

وە یاخود دەبینین ئەو ململانێیەی نێوان ئەمریکاو ئێران کە هەر

ڕێژێك بەشێوازێك گوتاری دژ بەیەکتر دەدەن, کە ئەمەش کاریگەری دەروونی لای تاکەکان درووست دەکات, یان دڵەراوکێیەکی بەردوام درووست دەبێت لە ترسی هەڵگیرسانی ئەم جەنگە لە نێوان ئەو دوو دەوڵەتەدا لە هەر کاتێکی نادیار دا, وە لە ئەنجامی هەڵگیرسانی دا چەندین کاولکاری گەورە بەدوای خۆی دەهێنێت, وە لەنێویشیاندا کورد دووبارە دەبێتە قوربانی دەستی هەردوو لایان دا, کە هاوشێوەی ئەو جەنگەی کە لە مێژووی نێوان عوسمانی و سەفەویەکان ڕووی دا کە تێیدا خاکی کورد بوو بە سووتەمەنی هەردوو دەوڵەتدا.

لە کۆتایی دا ئەم پرسیارەم بەجێ دەهێڵم بۆ خوێنەر:

*بۆچی ئەم هەموو جەنگ و کێشەیە بە ڕێگای ئاشتی چارەسەر ناکرێت؟

ئێمە دووبـــــــارە دەبینەوە … نەوزاد بەندی

کۆمێنتێک بۆ بابەتێکی کەیوان کەمال:

ئێمە میللەتێکین ناهەڵێن پەروەردە وەربگرین ..لێرە مرۆڤەکان لە گەشتی ژیانیاندا تەنها نان و دەرمان وەردەگرن ،شتێک نیە بۆ ناوی کولتووری مرۆڤایەتی و شارستانیی لە پرۆسەی وەرگرتنەکانیاندا..
ئێمە نازانین بژین چونکە فێر نەکراوین بژین و..پێیشمان نەنگە بڵێین نازانین بژین ..بەو جۆرە بە شێوەیەکی ڕاندەم شانی پیا دەکەین و ..وەک شۆفێرێک کە شۆفێریی نەزانە و پێی عەیب بێ بڵێ شۆفێریی نازانم و هەر پێی پیا نێ ،کارەسات لە دوای کارەسات لە دەستمان ئەقەومێ …
ئێمە کێشەکەیە ، ئێمە مرۆگەلێکی پەروەردە نەکراوین و خوا وەکیلی ئەژین و هەڵوەست و بڕیارەکانمان دەدەین ..گرتی حەج نەیگرت یاری ..
لەم سی ساڵەی خودموختاری کورددا ، تاکی کورد لە هەموو پەروەردەیەک پچڕا و.. بووە کائینێک کە هەموو هەوڵ و خەون و هیوا و ئاواتێکی پارووە نانێک بێت ،واتا مرۆڤی کورد لە گیاندارێکی بایەلۆجی بۆ هەست و ئیحساس نزیک کەوتەوە ،کە هەموو شتێکی لە دەست

ئەقەومێ و ..پێوەری مرۆڤەکان بە پێوەری پارووەکانیانە ،هەتا پارووەکەی گەورەتر بێ ،بەڕێزتر و گەورەتر دەبێ لە دیدی خەڵکەکەدا و ..تا پارووەکەیشی بچووکتر بێ ،بچووکترە لە دیدی کۆمەڵگادا..

بابەتەکەی کەیوان کەمال :

‎سەر و دڵم گیرا کاتێك وەك هەمیشە هەواڵی کوشتنی ئافرەتێك بڵاو بۆیەوە
‎ئەمە تا ڕادەیەك لەم زێد و کۆمەڵگا و شەرقەدا ئاسای بۆتەوە
‎ئەوەی زیاتر سەر و دڵی گرتم ئەو چینەبون کە وەك پارێزەر و نوێنەری دادگا ونوێنەری مافی مرۆڤ و نوێنەری خودا هاتن و دەستیانکردوە بە دادگایکردن لە پۆست و کۆمێنتدا

‎حەوت گەڕەک بگەڕێ پیانۆیەک، سەنتوورێک، گیتارێکت دەستناکەوێت.
بەڵام هەموو ماڵێک کڵاشینکۆفێکی تیایە.
‎لەهەموو تیر و تایەفەکەتدا، پەیکەرێکی جوان نابینیتەوە کە بەڕێزەوە لەسەر شوشەیەک نمایش کرابێت، وەلێ لە چەگمەچەی سەیارەی هەموو خزمەکانتدا، دەمانچەیەک هەیە.
.
‎بەهەموو تەمەنت دوو سیدی مۆسیقات، بۆ مناڵەکەت نەکڕیووە، بەڵام مۆبایلەکەت پڕەیەتی لە ڤیدیۆی سەربڕین و کوشتن و شەڕە بلۆک.
‎لەڕۆژی لەدیکبوونی مناڵەکەتدا، لەجیاتی کتێب و فیلم، باوەشێک تەرەقە و دەمانچەی مناڵانە ئەهێنتەوە بۆی…!
.
‎ژێرخانی ماڵەکەتان لەبری تابلۆی گرانبەها و میراتی هونەری بەجێماوی باوباپیرتان، لە جیاتی بری گۆرانی و سەمای پێشینانمان، پڕیەتی لە تایەی کۆنە و مۆلیدەی شکاو قایش پانکەی سەیارە و فەردەی دڕاوی گەنم و تەنەکەی چەور و چەقۆی کول…
.
‎ئێمە ئالێرەوە هاتووین، مناڵی ناو خێزانێکین کە :
‎بەیانیان بەشەڕی نێوان دایک و باوک خەبەرمان بۆتەوە، بە دەم و چاوی ترشاوی مامۆستای مۆن و دڕ گۆشکراوین. گوێمان بە وتاری ئاگراوی مەلای توڕە ڕاهێنراوە. ڕۆحمان بە جوێن و قسەی زبری وەستای دیوار ئاودراوە. شەوان گوێمان لە سیاسی کوردی گرتووە.

‎ئێمە نەوەی ئەو شاخ و کەژ و کێوە بێ خەیر و زبر و وشکانەین، کە جگە لە عەبەسیەت و توندڕەوی و کەڵەکەکردنی ڕق و بوغز، هیچ هەستێکێتر ناخاتە دەروونمانەوە.

ئێمە لەو مرۆڤانەین کە هەژاری نەیهێشتووە چاومان بکەینەوە.
ئێمە لەبەرەوە هاتووین، لەم ژینگەوە درووست بوین. ئیتر زۆر بە ئاسانی دەبینە پیاو کوژ. دەبینە ژن سووتێن. دەبینە کەسێکی توڕە و مەرگ دەبەخشینەوە. دەبینە دەسکەلای حیزب و خۆمانی بۆ فیدا دەکەین.
مرۆڤ کە لەناو ژینگەیەکی ئاوا هەژارانەدا ژیا، هەرگیز چاوی ناکرێتەوە. مرۆڤ کە چێژی لەژیان نەبینی ئیدی باوەش بە مەرگ دەکاتەوە. ئینسان کە ژیان لای بریتی بوو لە تەحەموولکردنی ئازار ئیدی زۆر بەئاسانی لەپێناوی ئاڵا و نیشتیمان و ديندا خۆی فیدا دەکات.
ئەوانەی مردن، تازە کەوتنە ئەودیوی ژیانەوە، بەخشینەوەی مەرگ بەسەر تاوانباردا، ئاسانترین ڕێگایە ئێمەش ئەوەمان هەڵبژاردووە و هیچ کەسێکیشیان ناگەڕێنێتەوە ناو ژیان، بەڵام ئێمە دەتوانین نەهێڵین مەرگ ئەم تاوانبارەش ببات، دەتوانین وابکەین بیگەڕینەوە بۆ باوەشی ژیان. خۆی ئەمە ڕێگا درووستەکەیە..
.
سزای لەسێدارەدان هەر درێژکراوەی ئەو لۆژیکەیە کە تاوانبار تاوانی تیا ئەنجامداوە. ئەو پیاوە مەرگی بەخشیوەتەوە، ئەویش لە فەیسبووکەوە هەر مەرگ دەبەخشنەوە. لەڕاستیدا سێدارە و تەناف و مل پەڕاندن و ژەهرخواردنکردن، پەڕی پێچەوانەی سوتاندن نیە، ئەویش هەر کووشتنە.
سەدان ساڵە لە جیهانی سەدا قورسترین سزاکان لە زیندانەکاندا هەیە، بەڵام لە واقیعیشدا زۆرترین تاوان ئەنجام دەدرێت و هەرگیز سزای قورس نەک ڕێگرنەبووە لە کەمبوونەوەی تاوان، بەڵکو ئەو جۆرە سزایانە خۆیان بەشێکبوون لە بەرفراوانبوونی بوونی تاوان و زیاتر ئاگری کوورەی کووشتنیان خۆشکردووە.
ئەوەی دەگوزەرێت تۆڵەیە نەک دادگایی. ئێمە لەبەرەوە بەناوی دادگاییەوە ڕق دەبەخشینەوە، بەناوی قەرەبووکردنەوەوە مەرگ دەبەخشینەوە.

دوکانەکانی خوێندنی باڵا لە

کوردستاندا … عیماد عەلی

سەرەرای ئەوەی قسەی زۆر لەسەر گەندەڵی لە کوردستاندا دەکرێت و پەنجەی لەسەر دادەنرێت و داوای چارەسەر و چاکسازی بنەرەتی دەکرێت و هیچی بۆ نەکراوە، بەڵام ئەوەی زۆر کەم باس کرابێت و ئەگەر بە وردی لێی بڕوانین خەتەرناکترین بابەتە کە کاریگەری دوورمەودای بۆ سەرجەم میلەتەکە هەیە و تەنانەت دوارۆژی پێوە بەندە و باس ناکرێت؛ ئەویش رەوتی خوێندنی باڵاو پەروەردە و بە تایبەتی ئەو بەناو زانکۆ و لەحەقیقەتدا دوکان و بازرگانی و دوکانداری یان سوپەرمارکێتانەیە بە ناوی زانکۆی ئەهلی تا دێت زیاتر تەشەنە دەکات و، کەس نازانێت ئەم پرۆگرامانەی دەخوێنرێت لە ژێر کام لێپرسینەوەی زانستی و کاری بەرێوەبردن و چۆنێتی مامەڵەکردن لەگەڵ ئەم سێکترە زۆر هەستیارەی ژیانی گشتی خەڵك چیە و چۆنە و لەسەر چی بنەمایەك رێگەپێدراون و پێوەرەکان چین.

مەعقولە ئەو گەندەڵیەی کوردستان تەنیوە ئەم کەرتەی نەگرتبێتەوە وا کەس توخنی ناکەوێت و تا ئێستا قۆوقەپی لێکراوە و سەرەرای ئەوەی لە گەندەڵیە گشتیەکەی حکومەت و دەسەڵاتی کوردستان ترسناکترە.
یەکەم شت بە بەراورد کردنی ژمارەی ئەم بەناوزانکۆیانە بە ژمارەی دانیشتوانی خەڵکی کوردستان، ئەو ژمارە زۆرە بێ بنامە و هەرەمەکیەی ئەم زانکۆ ئەهلیە پەرشوبڵاوانەی کە تەنها مەبەست لە کردنەوەیان قازانجی مادیە جگە لە هەندێکیان کە مەبەستی سیاسی و کاری نهێنیشی لە پشتەوەیە، ژمارەیان لە رادەبەدەر لە قەوارەی پێویستبونی خۆی زیاترە.

ژمارەی کادری پسپۆر و شارەزا و بەتوانا و لێهاتوو لەم زانکۆیانە بە ژمارەی پەنجەکانی دەست تێناپەرێت کەچی ساڵانە ژمارەی زانکۆکان زیاتر دەبن و، ئەوەی جێگەی داخە تەنانەت لە ڕووی ئابوریشەوە کوردستان زەرەمەندی گەورەیە لەم کارە و بە ملیۆنەها دۆلار دەچێتە گیرفانی کەسانێك کە بەقەد کادری نێوخۆیی و خەڵکی بەتوانا و خۆماڵی خۆمان قازانج بە ئەم نیشتمانە ناگەیەنن و تاکە شانازیان ئەوەی کە زۆرینەیان لاف و گەزافی پێوەدەدەن و بە هەوڵی زمانی ئینگلیزی وەك مۆدێل ناوناوبانگ بۆ خۆیان دەردەکەن و، ئەوە ناوەڕۆکی کار و ئامانج و رێباز و پرۆگرامەکەیان کەس نایخوێنێتەوە و نازانێت چەند گونجاوە بۆ واقیعی سیاسی و ئابووری و رۆشنبیری و کۆمەڵایەتی خەڵکی کوردستان و قۆناغەکە.

ئەوەی سەرپەرشتی ئەم زانکۆیانە دەکات جێگەی گومانە، چ ئەوانەی لە کەنداوی عەرەبیەوە تەمویلکراون و ئێستا بەسەر خەڵکەوە دەژین یان لە رۆژئاواوە یان لەسەر حسابی خەڵك لە بودجەی کوردستان بناغەیان بۆ دانراوە و دامەزراون و وەبەرهێنانی تێدا دەکرێت وەکو هەر کارێکی ئابووری رووت وەك ئەوەی بەکاڵایەکی بەکاربردنی بازرگانیەوە دەکرێت یان لەسەر حساب و گیرفانی خەڵك کە چەندین خێزان دەکەونە ژێر باری قەرزیشەوە، کە هەستیارترین و گرنگترین کەرتە بۆ پێشخستنی هەر میلەتێك چ جای میلەتێکی دواکەوتوو و هیچ نەدویوی وەکو کورد کە دەیان ساڵە بەدەست پرۆگرامی وڵاتانی داگیرکەر دەناڵێنێت و مێشکی لەق دەکرێت.

کوا ئەو پلان و رێبەر و هۆکارە پێویستەی بۆ بوونی ئەم بەناوزانکۆیانە هەیە و چیان زیاترە لە زانکۆ حکومەتیەکان و، ئەمە چەندین ساڵە بەکارن، کام داهێنان و کام قازانجیان بە رەوتی ژیانی خەڵك لە هەر بوارێکدا بێت گەیاندووە و چیان لە زانکۆکانی تر جیاوازە، سەرەرای ئەو خەرجیە زۆرەی لەسەر خەڵك دەکەوێت، ئەگەرپێدانی یەك فلسی شەخسیشیان بەرنەکەوێت.

ئەگەر رووە مادیەکەش وەلانێین و لە رووی مەعنەویەوە وردبینەوە، تا چەند زەرەر لە خەڵکی کەمدەرامەت وگەنجی زیرەکی خیزانە هەژار و ستەمدیدەکان دەدات لە خۆهەڵکیشانی خێزان و منداڵی خواپێداوان و، تەنانەت بەهەموو شێوەیەك فەراهەمبونی هەلی کاری دوای دەرچوون بۆ ئەوان و تێکەڵبونیان لەگەڵ دونیای دەرەوەدا بە دوور لە دامەزراندنی خەڵکیتری دەرچووی زانکۆ حکومەتیە گشتیەکان، ئەگەر زیرەکی و توانای خە\لکە هەژارەکەش لە هەموو ئەوانە زیاتر بێت کە لە بەناوزانکۆ ئەهلیەکان دەخوێنن و دەردەچن.

ئەوەی روونە کە گرتنەبەری ئەم رێرەوە خۆی لەخۆیدا و بەخشکەیی رووکردنە بەرەو بەتایبەتیکردنی خوێندنی باڵا لە کوردستان و لەدواجاردا نەهێشتنی خوێندنی زانکۆ حکومەتیە گشتیەکانە، ئەمەش بە پێی سیستمی رۆژئاوا و بە تایبەتی ئەمریکادایە .

لە کۆتاییدا دەبێت ئەوەش بڵێین کە بە فروانکردن و زۆرکردنی ژمارەی خوێندنی خوێنکارانی پارالێلەکانی سەرجەم زانکۆ گشتیەکان، هەنگاوی ئەمە و تەنانەت ئەو زانکۆیانەش بەرەو لاوازی و بەتایبەتیکردن و ئەهلیکردن دەچن و دوای چەند ساڵێکی تر ئەوەی پارەو پوڵی نەبێت بواری خوێندنیشی نابێت و دەبێت تەماشای دەستی ئەو گەندەڵانە بکات کە پوڵی ئەم سیستیمەی هەرێمیان لەدەستدایە،

سەرەرای ئەوەی کوردستان بە قۆناغێکی راگوزەردا تێپەردەبێت و دەوڵەمەندبون لەسەر کارو بارزگانی و سیستمی دیاریکراوی راستی وا نەکراوە کە دەوڵەمەندبون بە کاری راست و زیرەکی و کیووركێ وعەقڵ ببێت و، وەك دەبینین لەپرێکدا خەڵکی ملیاردێر هەڵدەتۆقن، ئەگەر لە دواکەوتوترین خێزانیشدا بن. ئەمەش لە سایەی ئەم حکومەتە گەندەڵەیە کەوا بەنەزانی لە سەرجەم کەرتەکاندا بە تایبەتی سێکتەری خوێندی باڵا و پەروەردە بەرێوەدەبرێت، کە کێشەکەی بنەرەتی رەوتی پێشەکەوتنی هەر میلەتێکە لە جیهاندا و چارەسەری هەر لادانێك لەم بارەوە، چ عەقڵێك و پلانێك و میکانزمێك و چەندین ساڵی دەوێت.

نمایش کردنی “ماڵی دۆست لە کوێیە؟” لە دەرهێنانی “عەباس کیارۆستەمی” لە ئیسفەهان

مێنووچێهر جیهانی ـــ ئەمساڵ حەوت بەرهەم لە بەشی فیلمە نۆژەنکراوەکانی سینەمای منداڵان و پێنج بەرهەم لە بەشی فیلمەکانی پڕ لە یاد و بیرەوەریی لە فیستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مێرمنداڵانی ئێران نمایش دەکرێن.
بە پێی راپۆڕتی لێژنەی پەیوەندییەکان و راگەیاندنی سیودوو هەمین خولی فیستیڤاڵی نێونەتەوەیی فیلمەکانی منداڵان و مێرمنداڵانی ئێران، فیستیڤاڵی ئەمساڵ میوانداریی بەشێکە بە ناونیشانی “نمایش کردنی فیلمە نۆژەنکراوەکانی سینەمای منداڵانی ئێران”.
ناوەکانی ئەو فیلمانەی کە لەم بەشەدا نمایش دەکرێن، بریتین لە؛ “ساز دەهەنی” لە دەرهێنانی ئەمیر نادری، “ماڵی دۆست لە کوێیە؟” لە دەرهێنانی عەباس کیارۆستەمی، “نیاز” لە دەرهێنانی عەلیڕەزا داوودنیژاد، “بەرهەمە هەڵبژاردەکانی بنکەی بارهێنانی هزریی منداڵان و مێرمنداڵانی ئێران”، “شاری مشکەکان” لە دەرهێنانی مەرزیە برروومەند، “دزی بووکەڵەکان” لە دەرهێنانی محەمەدڕەزا هونەرمەند و “پاتال و ئاواتە چکۆلەکان” بەرهەمی مەسعوود کرامەتی.
ئەم فیلمانە لە دوو سینەمای پەردیسی سینەمایی چوار باغ لە هۆڵی

چل ستوون و لە هۆڵی ئیسفەهان سیتی سەنتەری 4 نمایش دەکرێن.

هەروەها لە فیستیڤاڵی ئەمساڵ بەشێک بە ناونیشانی نمایش کردنی فیلمەکانی پێ لە یاد و بیرەوەری لەبەر چاو گیراوە کە پێکهاتووە لە فیلمەکانی “یەکێک بوو، یەکێک نەبوو” لە دەرهێنانی ئیرەج تەهماسب، “خوشکە غەریبەکان” بەرهەمی کیوومەرس پوورئەحمەد، “کڵاو سوور” لە دەرهێنانی ئیرەج تەهماسب، “پشیلەی ئاواز خوێن” بەرهەمی کامبۆزیا پەرتەوی و “شاری مشکەکان” بەرهەمی مەرزیە بروومەند.

ئەم فیلمانە بڕیار وایە لە پەردیسی سینەمایی هونەری ئیسفەهان نمایش بکرێن.